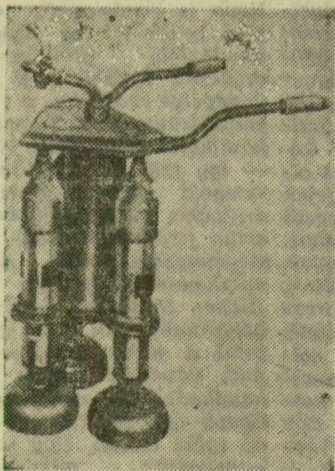

Érdekes kézidöngölő

Egyik londoni cég új típusú pneumatikus kézi döngölők sorozatgyártását kezdte meg. Az új típusú döngölők szerkezete az eddigi megoldásoktól eltér. Három kisebb döngölőt egyesítettek. A gép levegőfogyasztása 750 ütés/perc, tömörítő munkánál 3,3 m³/perc.

Halliszt készítés

Egy texasi mezőgazdasági és műszaki főiskola bejelentette, hogy eddig használatlan, apró halak pikkelyeit és belső részeit új eljárással el lehet távolítani. Az eljárás következtében tisztán felhasználásra került a kis halak húsa és szálkája. Ebből őrlés útján halliszt készítenek, melynek fehérjetartalma 90 százalékos.

Az eljárás lényege a következő: az apró halakat egy enzim oldattal teli tartályba helyezik. Az enzim bonyolult vegyület, amely a szervezetben az emésztés folyamatához szükséges, itt azonban vegyi úton állítják elő. Az oldat leválasztja a pikkelyeket és »megemészt« a belső részeket. A halakat ezután kiemelik a tartályból és őrlés előtt megmossák. Az oldatban lévő pikkelyeket ásványi tartalmuk miatt, baromfitáplálékul kiválóan fel lehet használni.

TUDOMÁNYOS és TECHNIKAI érdekességek

Érdekes kísérletek Szegeden a paprika hatóanyagával, a CAPSZAICINNEL

A szegedi paprika már évtizedek óta világhírű. A feldolgozó üzemben készült örlemények eljutnak nemcsak a népi demokratikus baráti országokba, hanem a tengerentúli nyugati államokba is. Ma már minden reményünk megvan arra, hogy városunkat a jövőben nemcsak az izes fűszerről emlegessék, kül- és belföldön, hanem azokról a nagyjelentőségű kutatásokról is, amelyeket a paprika hatóanyagával, a capszaicinnel folytatnak a Szegedi Orvostudományi Egyetem kutatóintézetében.

A kísérletek megkezdését sokban elősegítette, hogy az elmúlt években fiatal szegedi vegyészek aránylag egyszerű módszert dolgoztak ki, hogy kivonják a paprika ereztéből ennek a fűszernövénynek a hatóanyagát. Ezt az anyagot, a capszaicint, kristályosították, s így juttatták el a tudományos intézetekbe, sőt exportra is.

A capszaicin gyakorlati felhasználására már a múlt évben sor került. A belgyógyászati klinika reumatoid ambulanciáján mintegy negyven-ötven esetben alkalmazták sikerrel a capszaicint tartalmazó kenőcsöt, az ízületi betegek kezelésénél. Megállapították ugyanis, hogy a reuma egyes eseteiben, ha a fájdalmas részeknél bedörzsölik ezt a keveréket a bőrbe, csökken a fájdalom, s ezzel gyógyító hatást érhetnek el. Az újfajta kezelési módszert eddig sok ízületi csúszos esetben és olyankor alkalmazták sikerrel, ami-

kor röntgen- és más vizsgálatokkal előzőleg meállapították az ízületek deformálódását. A capszaicinos kenőcs alkalmazása a reumás betegek kezelésénél lényegesen előnyösebb, mint az ez esetekben szájon keresztül adott gyógyszereké, mert a paprika hatóanyagát tartalmazó keveréknek külsőleg való alkalmazása teljesen veszélytelen, a korábban adott gyógyszereknek viszont néhányszor káros hatása volt a szervezetre.

Nemrég alkalmam volt

Jancsó Miklós kétszeres Kossuth-díjas akadémikus, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszer-tani Intézetének vezetőjével, aki a capszaicinnel folytatott kísérletek újabb területéről tájékoztatót. Elmondta, hogy ő a paprika hatóanyagával való kutatásokat már 15 éve elkezdte, két év óta pedig különösen behatóan foglalkozik hatásainak tanulmányozásával.

Több évi kísérleteinek eredményeként megállapította, hogyha ezt a hatóanyagot, tiszta, kristályos állapotban az állatok szervezetébe juttatja, akkor a capszaicin a fájdalomérző idegekre különleges, eddig nem ismert hatást fejt ki. Ezután az állatok a kémiai anyagok, savak, gázok stb. okozta fájdalmakra, hosszabb időre, egészen egész életükre érzéketlenné válnak. A különböző vegyi anyagokat akár az orrukba, szemükbe lehet cseppenteni, anélkül, hogy reagálnának rá. Az így kezelt állatok életműködésében sem-

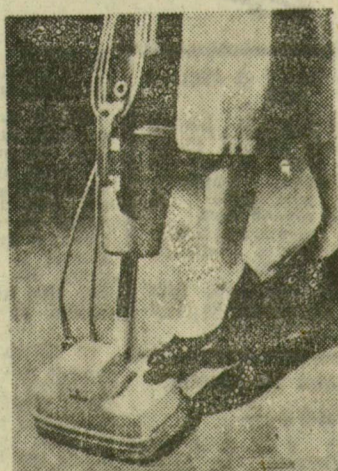
mi különös nem tapasztaltak, ugyanúgy viselkednek, mint a kísérleteknek alá nem vetett társaik. A fizikai okokból származó fájdalmakat (szúrás, vágás stb.) ezek is érzik. A capszaicinhez hasonló összetételű szintetikus anyagokkal ugyanilyen eredményt hoztak az intézetben folytatott kísérletek. Megállapították azt is, hogy az így kezelt állatokon számos kémiai anyag gyulladást okozó hatását sem tudja kifejteni.

Az ez irányban folytatott kutatás eddig elsősorban elméleti szempontból hozott nagy eredményeket, bebizonyosodott, hogy a fájdalomérző idegek más-más csoportjai érzélik a kémiai, illetőleg a fizikai fájdalmakat.

Jelentős az is, hogy most első ízben ismerték meg gyógyszernek egész életre szóló hatását. Ezek a kísérletek tisztázták azt a sokat vitatott problémát is, hogy mi a szerepe az idegrendszernek a gyulladás létrejöttében, mert bebizonyították, hogy a fájdalomérző idegek kikapcsolása megakadályozza a gyulladás kifejlődését.

Az ismert tények bizonyára bel- és külföldön egyaránt méginkább elősegítik, hogy a városunk tudósai iránti megbecsülés tovább növekedjék, s egyre többet emlegessék Szegedet, nemcsak mint a paprika, a szalámi, a papucs, a halácska hazáját, hanem mint a tudomány egyik jelentős hazai fellegvárát. (dénes)

Újtípusú padlókefelőgép

Az ábrán látható kétkerekes padlókefelőgép kefétercsái egymásba ölelkezően működnek, úgyhogy a padlót hézagmentes sávokban kefélik fel. A készüléket körülrölő gumitűző a bútorokat védi, nyomógombja kényelmesen, lábbal működtethető. A készülék együt-tal a port is felszívja.

Telefon a kabátzsebben

Leonyid Kuprijanovics, moszkvai mérnök olya nvezeték-nélküli, hordozható telefon készített, amelyen bármely város telefonállomását közvetlenül fel lehet hívni.

A rádiófonnak nevezett műszer tulajdonképpen adó- és vevőállomás, amely automatikusan lép összeköttetésbe a másik állomással. A rádiófonon tárcsázott számot az adó az éterbe sugározza, s a jelzéseket a távolban vevőberendezéssel fogják fel. Így jön létre a telefon-összeköttetés.

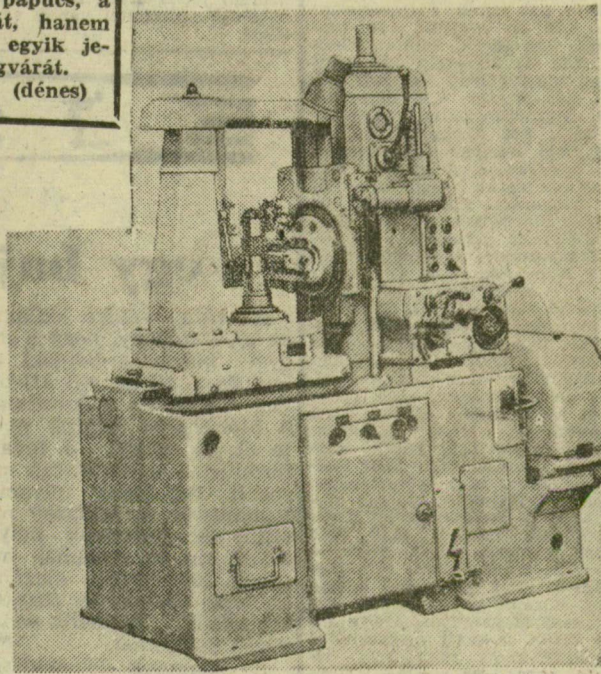
A rádiófon mindössze 500 gramm és zsebben hordható. Elképzelhető, hogy nemsokára már a villamoson, vagy az autóbuzson »cseng« a kabátzsebben hordott telefonunk.

Fényképezőgép a retikülben

A londoni bórdiszmu-kiállítás egyik érdekes példánya volt ez a női retikül, amelyhez egy gyufásdoboznál alig nagyobb miniatűr fényképezőgép is tartozik. Maga a retikül 28 centiméter hosszú és 18 centiméter mély, alapját egy 8 centiméter széles fémszalag alkotja. A kis rekesz a borjúbőről készült retikül egyik sarkában van. A fényképezőgép F:9 fényerejű lencsével készül és 16 mm-es keskenyfilmre 16 felvételt vesz fel.

A szovjet szerszámgépek

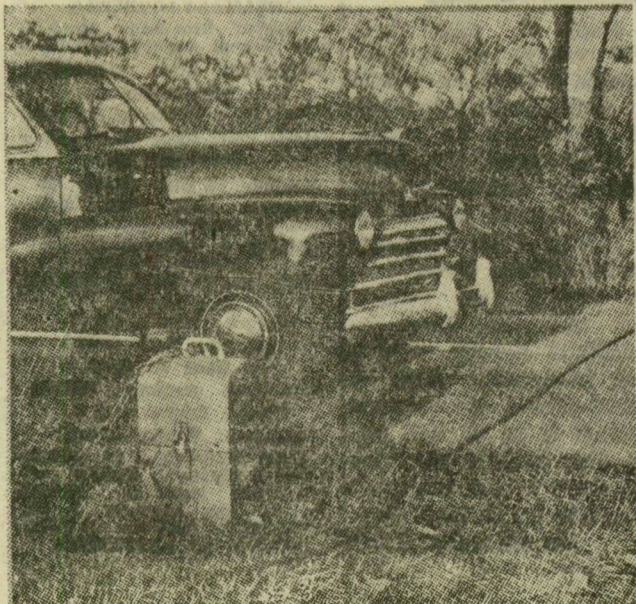
nagy sikert arattak a Budapesti Ipari Vásáron. A szovjet pavilonban számos eredeti megoldású, nagyteljesítményű és merevsége folytán nagy megmunkálási pontosságú szerszámgépet láthattunk. Ez a »kis« 5310 fogazó marógép egy egész gépcsaldá jellemző típusa. A gépek a medulméretek széles skálájára készülnek, közös vonásuk a lefejtő elv alkalmazása és a rendkívül merev felépítés. A brüsszeli világkiállítás nagydíjai után a szovjet gépek a budapesti szakkörök elismerését is kivívták.

Pneumatikus forgalomszámláló berendezés

A forgalom objektív fontosságú. A forgalom megállapítása egyre égetőbb számláló alkalmazottak segítségével történő adatfel-

vétel költség és a személynél fáradság miatt sohasem teljesen megbízható, csaknem mindig hibás. Az amerikai Streeter-Ametgyár új, pneumatikus érzékelő berendezése teljesen önműködően végzi a forgalomszámlálást. A berendezés telepítése könnyű, a számláló berendezés levegővel töltött érzékelő csövét csak át kell fektetni az úton. Minden kettős impulzust — azaz valóban áthaladó járművet — érzékel és feljegy, negyedóránként, vagy óránként pedig papírszalagra nyomtatja az áthaladt járművek számát. Az érzékelő csőben az állandó nyomást külön berendezés biztosítja. A berendezés üzeméhez közönséges hálózati áram szükséges, fogyasztása körülbelül 900 Watt.

A GÉP-VAKOND

A lengyel ipar egyik legérdekesebb újdonsága a Budapesti Ipari Vásáron is bemutatott Kret (»Vakond«), amely kábelek, sodronyok, kötelek földalatti vezetésére alkalmas. A készülék megkerülő az útjában levő akadályokat, alkalmas arra, hogy úttest alatt áthaladjon, vasúti töltések alatt átmenjen, vagy éppenséggel a tengerfenékre lesüllyedt hajóroncsok alatt vezesse át az emelőköteleket. Alkalmazásával költséges, nehézkes, időtrábló alagútásai munkák válnak feleslegessé és például egy-egy kábelvezetés elkészítéséhez nincs szükség az úttestek felbontására.

A Kret 88 mm átmérőjű, egyenesvonalú, vízszintes, ferde, vagy ívelt furatokat készíthet, 6 atmoszféra nyomású, sűrített levegő hajtja, vágni.

